

Ahotsak

Euskal Herriko hizkerak
eta ahozko ondarea

EKT, 2009-05-27

Aurkibidea

- Ahotsak.com:
 - Historia
 - Metodologia
- Historia - Mapa linguistikoak
- Gaur egungo egoera
- Erronkak

Badihardugu Elkartea

- 1999. urtean jaio zen
- Deba Ibarreko euskaltzaleen bilgunea
- 17 herri, 3 lurralde
- Itzultzaileak, irakasleak, idazleak, teknikariak...
- Helburua: herri hizkerak jaso eta indartzea

Oinarriak - 2000

- Ohituren aldaketa, “betiko” mundua desagertzen. Gerra zibila mugarri.
- Transmisioan etena: 1) ahozko memoria kolektiboan; 2) euskararen transmisioan (eta euskalkietan)
- Euskararen kalitatearen galera
- Grabaketa ugari; metodologia zehatzik ez

Oinarriak - 2000

- Lehendik ere lan asko; katalogatu beharra
- Euskarri asko; bideoa erabili beharra
- Metodologia eta sistematizazioa; DBren beharra
- Librea
- Elkarlana
- Interneten indarra

Ahotsak proiektua

Helburuak:

- Euskal Herriko ahozko ondarea batzea
- Etnografia eta hizkerak
- Materiala jaso, antolatu, landu eta hedatzea
- Grabazioak dira helburu, eta ez bidea

2003-2006: Deba Ibarra

- 2003: Bergara, Antzuola eta Mallabia
- 2004: Soraluze, Elgeta, Deba eta Arrasate
- 2005: Gatzaga, Eskoriatza eta Aretxabaleta
- 2006: Ermua, Elgoibar eta Aramaio
- 2007: Eibar
- 2008: Oñati

2007-2008: Proiektua sendotu

- Deba ibarrean jarraitu dugu
- Hainbat ikerlariren materiala (Lasa, Zuazo...)
- Urola kostako herri hizkeren bilketak
- Udalekin hitzarmenak (Ordizia, Zestoa...)
- Elkarteekin lankidetzak (Ttur-ttur, Euskal Birusa)
- DVDak (Eibar eta Mallabia)
- Aurkezpenak: Antzuola, Leintz eta Zarautz

Metodologia

- JASO: Grabazioak: Zinta zaharrak aurkitu eta digitalizatu; grabazio berriak bideoz
- GORDE: Datu-basea eta kodifikazioak (minutuz minutu eta gaika)
- LANDU: transkripzioak eta soinu-bideoen edizioa
- HEDATU: Informazio guztia Interneten

01 – Grabazioak

- Lekukoak eta laginketa: 80 urte ingurukoak, herri/auzo guztietakoak
- Bideoz, euskarri digitalean
- Lehendik eginda dauden grabazioak berreskuratu

02 – Datu-basea eta Kodifikazioak

- Informazioa kudeatu beharra: DB
- MySQL DB, 24 taula, 6 nagusi.
- Minutuz minutuko laburpena, kodeak sartuz
- Zinta unitatetik, pasarte unitatera: 2-3 minutuko kontakizunak lortzen ditugu
- Lan handia, etekin handiagoa

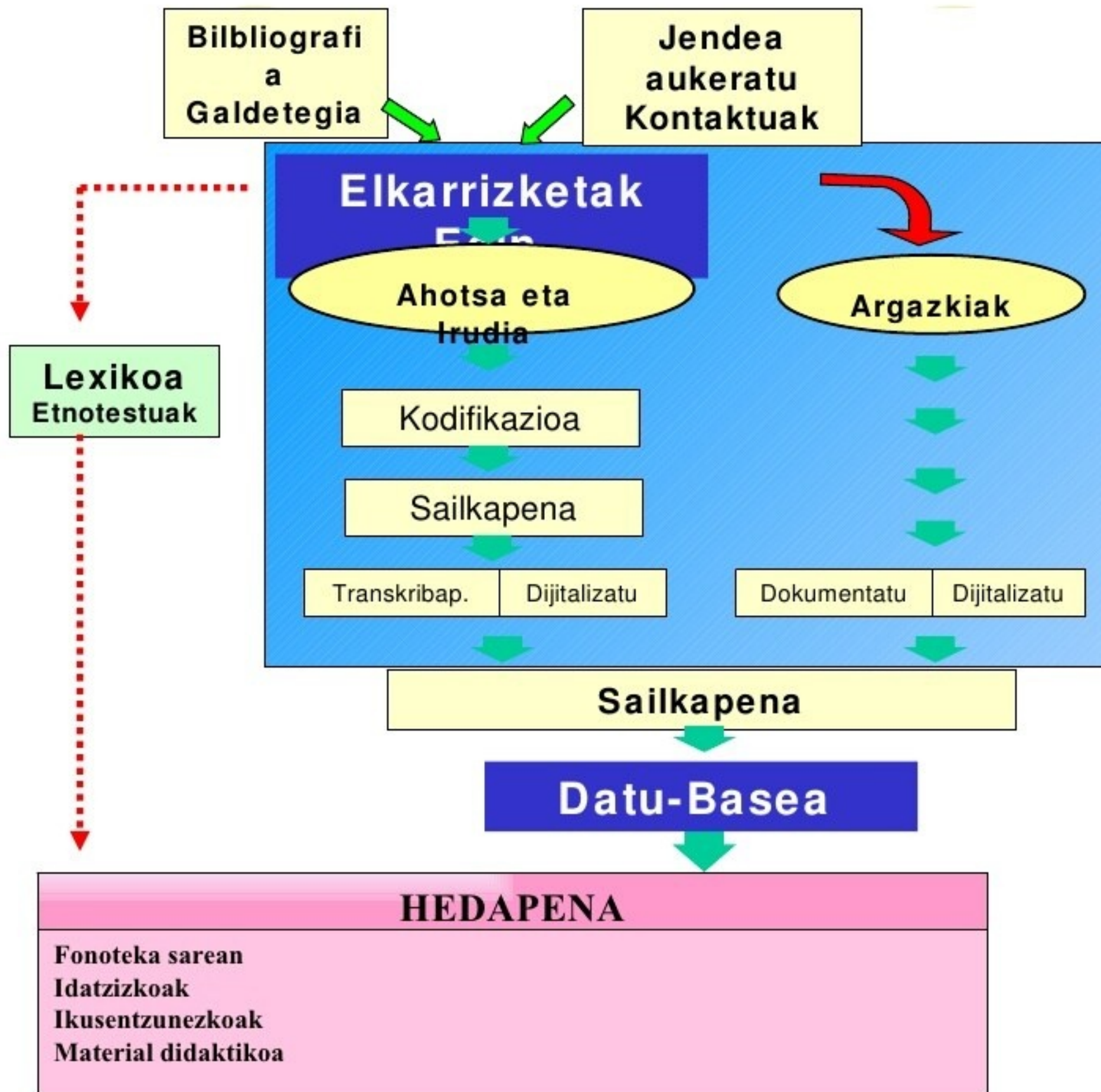
Id	Kodea	Pasartea	Minutua	Iraupena	Gai kodea	Laburpena	L.	Izenburua	Transkrip.
	EIB-034	001	0:00:00-0:00:08	00:08	99.99.99	Kentzeko moduko pasartea.	3		
	EIB-034	002	0:00:08-0:01:00	00:52	01.01.07	Presak izendatzen ditu eta bakoitzetik ura nola banatzen zen.	2		
	EIB-034	003	0:01:00-0:01:20	01:20	99.99.99	Ezagun bat sartzen da elkarrizketa tokira.	3		
	EIB-034	004	0:01:20-0:05:20	04:00	01.01.07	Errasti lantegiak zentrala zuen eta indarra nor a banatzen zuen azaltzen du. Amañako errota, presa batzuk eta lantegiak izendatzen ditu.	1	Eibarko presak.	
	EIB-034	005	0:05:20-0:10:30	05:10	01.01.07	Maltzagatik hasita zentralak izendatzen ditu, Apalategiko errota eta tornileria, Kortasonekoa, Barrena-zaharrekkoa, Orbeanekoa, Zerrategia eta labaderoa etab.	1	Errotak, presak eta zentralak	
	EIB-034	006	0:10:30-0:14:47	03:17	04.14.01	Eibarko lehenengo porlanezko lantegiaren aipamena egiten du eta Gaztañaga lantegia lekuz aldatu zutenekoa. Presa gehiago.	1	Lehenengo porlanezko lantegia	
	EIB-034	007	0:14:47-0:15:50	01:00	01.01.07	Eibar presei esker bizi zen garai hartan, lantegiak haiei esker bizi ziren. Zentralak sortu harte errotak izan ziren.	1	Presei esker lantegiak bizirik	
	EIB-034	008	0:15:50-0:16:33	00:44	99.99.99	Kentzeko moduko pasartea.	3		
	EIB-034	009	0:16:33-0:18:55	02:20	01.01.02	Katzoneko etxea eta Birjinapeko pasabidea aipatzen ditu. Tanborreneko denda, Solagur en, Birjinapean erretzen zen kafea et ab. Birjinapea 10 metroko tunela zen. Kasinoa eta Gipuzkoako bankua.	1	Eibarko kale eta dendak	

03 – Pasarteen edizioa

- Transkripzioak
- Soinu eta bideo fitxategiak (Mp3 eta FLV)

04 – Informazioa sareratu

- Sarea da abiapuntua eta helmuga
- Etengabe eguneratuta
- Software librea
- Lankidetzan oinarritua: sarean lanean
- Librea eta irekia

Lankidetzak

- Erakundeen dirulaguntzak
- Udalekin hitzarmenak
- Elkarteekin elkarlana

Zenbait datu

- Udalerriak: **88**
- Hizlariak: **1320**
- Zintak: **1725**
- Pasarteak: **11.564**
- Transkribatutakoak: **2512**
- Fitxategiak: **3245**

Aurkibidea

- Ahotsak.com:
 - Historia
 - Metodologia
- **Historia - Mapa linguistikoak**
- Gaur egungo egoera
- Erronkak

Historia - Mapa linguistikoak

- Deutscher Sprachatlas (DSA) (1876, Georg Wenker) http://de.wikipedia.org/wiki/Deutscher_Sprachatlas
- Atlas Linguistique de la France (ALF) (Jules Gilliéron, 1902-1910): <http://www.archive.org/details/atlaslinguistiqu01gilluoft>
- *English Dialect Dictionary (EDD)* (1898-1905) <http://www.archive.org/details/englishdialectdi06wriguoft>
- Survey of English Dialects (1950) http://en.wikipedia.org/wiki/Survey_of_English_Dialects
- El Atlas Lingüístico de la Península Ibérica (ALPI) (1914, Ramón Menéndez Pidal eta Navarro Tomás) (1931-1935)
http://es.wikipedia.org/wiki/Atlas_Ling%C3%BC%C3%ADstico_de_la_Pen%C3%ADnsula_Ib%C3%A9rica
<http://www.alpi.ca/>

Historia - Euskal Herria (I)

Axular:

Badakit halaber ezin heda naitekeiela euskarako minzatzeko molde guztietara. Zeren anhitz moldez eta diferentki minzaten baitira euskal herrian.

Hala eskribatzea, nola mintzatzea (...), egizu zuk zeure moldera, eta zure herrian usatzen eta segitzen den bezala. Zeren halatan, ez litzateke euskara hain labur, eskas eta ez hertsia, nola munduak uste baitu, eta baitaduka, dela.

Historia - Euskal Herria (II)

Bonaparte:

http://eu.wikipedia.org/wiki/Luis_Luziano_Bonaparte

- 1856-1869
- 33 argitalpen
- 1863an: *Cartes des Sept Provinces Basques*

Historia - Euskal Herria (III)

- **Erizkizundi Irukoitza** (1920 inguruan; Euskaltzaindia, Azkue)
- **Euskal Herriko Atlas Etnografikoa** (1965, Barandiaran, Etniker)

<http://www.labayru.org/67.html>

<http://www.labayru.org/68.html>

- **EAEL** (1975, Aranzadi)

- **EHHA** (1983, Aurrekoetxea eta Videgain, Euskaltzaindia)

http://www.euskaltzaindia.net/dok/iker_jagon_tegiak/43655/bizkaia.html

Aurkibidea

- Ahotsak.com:
 - Historia
 - Metodologia
- Historia - Mapa linguistikoak
- **Gaur egungo egoera**
- Erronkak

Gaur egun - EH

Betikoak

<http://www.labayru.org/75.html>

<http://bizkaifon.ehu.es/skins/BidSarrera.php>

<http://www.navarchivo.com/index.php/es>

<http://mediateka.fonoteka.com/>

<http://www.ahoaweb.org/>

<http://www.edak.tk/>

<http://basque.unr.edu/oralhistory/default.htm>

Berriak

http://www.eke.org/euskara/erabilpen_gida/bizi_soziala/zaharren_urratsetik

<http://udaberrigaldua.blogspot.com/>

Herri mailakoak, Trikitilari elkarteak, Bertsozalek...

Gaur egun – EH (II)

- Aurreko lana batu beharra
- Bideoa
- Librea
- Interneten
- Auzolana

Gaur egun - Munduan

<http://en.wikipedia.org/wiki/Eurolinguistics>

<http://www.diwa.info/main.asp>

<http://www2.hu-berlin.de/Vivaldi/>

<http://www.uni-marburg.de/fb09/dsa>

http://www.archivooral.org/busqueda_entrevistados.php

<http://sounds.bl.uk/>

<http://www.lifestoriesmontreal.ca/>

http://www.memoriaabierta.org.ar/como_trabajamos3.php

http://en.wikipedia.org/wiki/Oral_history_preservation

<http://www.iohanet.org/>

<http://www.ohaa.net.au/>

[http](http://www.rae.es/rae/gestores/gespub000019.nsf/voTodosporId/B104F9F0D00291)

[://www.rae.es/rae/gestores/gespub000019.nsf/voTodosporId/B104F9F0D0029](://www.rae.es/rae/gestores/gespub000019.nsf/voTodosporId/B104F9F0D00291)

[1 \(CREA\)](1)

<http://www.geolectos.com/codiex/index.htm>

Gaur egun

- gai bati lotuta
- ez horrenbeste hizkuntzari
- ez Interneten
- pribatuak edo/eta mugatuak
- kopuru aldetik askoz urriagoak
- ahotsa jaso, papera argitaratzeko

Aurkibidea

- Ahotsak.com:
 - Historia
 - Metodologia
- Historia - Mapa linguistikoak
- Gaur egungo egoera
- **Erronkak**

Erronkak (I)

- Lan-erritmoa handitzea
- Batasuna, auzolana, sinergia
- APIa
- Jendearen parte-hartzea areagotzea
- Lizentzien kontua argitzea, CC-BY-SA
- Informazio osagarria: argazkiak eta dokumentuak
- Mapak eta geolokalizazioa
- Hezkuntza
- Transkripzioak: automatizatzea / azpтитuluak / batua
- Ahozko corpusaren ustiaketa zientifikoa

Corpusak

Corpus libreen beharra
Ahozko corpusen beharra

- Orotariko Euskal Hiztegia (Mitxelena-Sarasola, 1970-2005)
- XX. mendeko euskararen corpus estatistikoa, (UZEI) <http://www.euskaracorpora.net/XXmendea/>
- Ereduzko prosa (2000tik aurrera)
<http://www.ehu.es/euskara-orria/euskara/ereduzkoa/>
- Lexikoaren Behatokia (Euskaltzaindia, UZEI, EITB, IXA...)
<http://www.eitb.com/kultura/albisteak/osoa/132461/eitbk-sortzen-duen->

Ahozko corpora testu bihurtu beharra dugu!

Erronkak (II)

- Aurreko lana batu beharra
- Bideoa
- Librea
- Interneten
- Auzolana

Gutxika-gutxika, badihardugu.

Eskerrik asko!

Asier Sarasua

ahotsak@ahotsak.com